तदिदं विधत्ते । "यदुपर्य्युपरि शिरो हरेत् । प्राणान् विच्छिन्द्यात् । अधोधः शिरो हरति । प्राणानां गोपीथाय" इति । हस्तेनोद्धृत्याहवनीयं प्रति नीयमानमग्निं "शिर उपर्य्युपरि" शिरःसमीपवर्त्तिन्यूर्द्ध्वभागे यदि धृत्वा विच्छित्वा हरेत् तदा प्राणान् विच्छिन्देरन् । अतः प्राणरक्षणाय शिरसः समीपवर्त्तिन्यधःप्रदेशे धृत्वा नयेत् । यदुक्तं सूत्रकारेण "जानुदघ्ने धारयमाणस्तृतीयमध्वनोऽग्निꣳ हरति नाभिदघ्ने तृतीयमास्यदघ्ने तृतीयम्" इति ॥

तदेतदङ्गुल्याभिनयन् विधत्ते । "द्वयत्यग्रे हरति । अथेयत्यथेयति । त्रय इमे लोकाः । एष्वेवैनं लोकेषु प्रतिष्ठितमाधत्ते" इति । जानुदघ्ने इव नाभिदघ्नास्यदघ्नयोरपि ॥

एतस्मादग्निप्रणयनात् पूर्व्वमग्नेर्विभागं विधत्ते । "प्रजापतिरग्निमसृजत । सोऽबिभेत् प्र मा धक्ष्यतीति [७] तस्य त्रेधा महिमानं व्यौहत् । शान्त्या अप्रदाहाय । यत् त्रेधाग्निराधीयते । महिमानमेवास्य तद्व्यूहति । शान्त्या अप्रदाहाय" इति । अग्निं सृष्ट्वा तदीयदाहात् बिभ्यत् प्रजापतिस्तदीयसामर्थ्यं त्रेधा व्यभजत् । सोऽयं विभागो ज्वालायाः शान्त्यै स्वविषये दाहाभावाय च सम्पन्नः । एवमत्राधित्सुरपि गार्हपत्यादग्नेरेकं भागं आहवनीयार्थमपरं भागं दक्षिणाग्न्यर्थं च विभज्य शान्त्यर्थमप्रदाहार्थं च त्रेधा कुर्य्यात् ॥

तत्राहवनीयार्थस्याग्नेराहवनीयायतनं विधत्ते । "पुनरावर्त्तयति । महिमानमेवास्य सन्दधाति" इति । विभागेन योऽग्ने-